International Peer-Reviewed Referred Journal

Surabhi

Impact Factor : 4.2

ISSN - 2349 : 4557

Vol-1

50th Issue

May - 2021

Editor

Mr. Rohit Parmar

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

16. કુંકણા જનજાતિના ઉખાણાં વિશે થોડીક વાત
મહેન્દ્રકુમાર રડકાભાઈ પટેલ.........83

17. પ્રાથમિક શાળામાં નોકરી કરતા પતિ–પત્નીની બેવડી ભૂમિકાનો સમાજશાસ્ત્રીય અભ્યાસ
મનીષાબેન સી. પટેલ.........89

18. The Effect of Yogic Practice on the Body Structure of Obese Girls
Dr. Nishith Raval.........92

19. Dalit Consciousness in the Poetry of Namdeo Dhasal
Mr. Pareshkumar J. Makwana & Dr. Jinendra Jain.........97

20. Basketball and Strategic Gaming
Dr. Praful K. Rathod.........100

21. આદિવાસી વિધવાઓનો સમાજશાસ્ત્રીય અભ્યાસ (તાપી જિલ્લાના સંદર્ભમાં)
પ્રવિણાબેન બી. ચૌધરી.........104

22. कामायनी में मानवतावाद
Dr. Siddhi R. Trivedi.........107

23. A Study on Profitability Analysis of Selected Nbfcs in India
Subhashkumar B. Kangad & Dr. P. S. Hirani.........110

24. A Study of Mental Health among Nursing Students
Vinaben K. Karena.........118

25. કુમારસંભવનો બ્રહ્મચારી
યોગેશકુમાર નારણભાઈ ટંડેલ.........120

Ayudh Publication
Since 2013

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

કુમારસંભવનો બ્રહ્મચારી

યોગેશકુમાર નારણભાઈ ડેડિલ
વિષય - સંસ્કૃત
સરકારી વિનયન અને વાણિજ્ય કોલેજ, ખેરગામ

'બ્રહ્મચારી' શબ્દ કાને પડતાં જ સૌને ભગવા વસ્ત્રો ધારણ કરી, હાથમાં કમંડલ લઈ ઘરે ઘરે ભિક્ષા માટે ફરનારા સંન્યાસીની યાદ આવી જાય. પરંતુ કુમારસંભવનો બ્રહ્મચારી એ બધા કરતાં કઈ અલગ તરી આવે છે, કારણ કે તે કોઈ સામાન્ય વ્યક્તિ નથી, પરંતુ સ્વયં ભગવાન શંકર છે. ભારતીય સંસ્કૃતિ શંકરને દેવ તરીકે સ્વીકાર કરે છે. કાલિદાસની કલમે તે માત્ર દેવ નથી, પરંતુ માનવીય ગુણોથી યુક્ત છે. કુમારસંભવના પાંચમા સર્ગમાં ભગવાન શંકરના બ્રહ્મચારી તરીકેના વિશિષ્ટ ગુણોનું વર્ણન જોવા મળે છે.

પાર્વતીની તપશ્ચર્યાથી પ્રભાવિત થઇ તેઓ પાર્વતીના તપની કસોટી લેવા તપોવનમાં પ્રવેશ કરે છે. ઉપનિષદોનો નિરાકાર બ્રહ્મ અહીં સગુણ-સાકાર બનીને આવ્યો છે. શંકરાચાર્યનો બ્રહ્મ અહીં મિથ્યા જગતને માટે તરસ્યો જણાય છે. ગંભીર અવાજવાળા બ્રહ્મચારીના વેશમાં તેમણે મૃગચર્મ તથા ખાખરાનો દંડ ધારણ કર્યો છે. જાણે કે પ્રથમ આશ્રમે દેહ ધારણ કર્યો હોય તેવો એક જટાધારી શંકર બ્રહ્મચારીના તેજથી પ્રકાશમાન લાગી રહ્યા છે. પાર્વતીએ તેઓનો અતિથિસત્કાર કર્યો. ત્યાર બાદ ભગવાન શંકરે પાર્વતીને તેમની તપશ્ચર્યા વિશે મહત્વની બાબતો તરફ પ્રકાશ નાખી પ્રશ્નો પૂછવાનું શરૂ કર્યું. ભગવાન શંકરને પાર્વતીના શરીરની ચિંતા હતી, તેથી તેઓ કહે છે કે, 'शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम् ।' ભગવાન શંકરને ત્યાની આજુબાજુની પ્રકૃતિ, હરણાં જેવા પશુઓ વગેરેની પણ ચિંતા હતી. પાર્વતીનો સદાચાર તેઓને અત્યંત પ્રિય લાગે છે.

ભગવાન શંકર પાર્વતી સાથે મિત્ર ભાવે વર્તન કરે છે. સામાન્ય રીતે બ્રહ્મચારી કોઈ માનવી સાથે મિત્રતા ન જ દાખવે, પરંતુ શંકર પાર્વતી પાસેથી કંઈક વાત કઢાવવા માંગે છે, માટે તેઓ મિત્રતા દર્શાવે છે. પાર્વતી કેટલી વૈભવશાળી છે, તેની ચર્ચા કરતાં તેઓ કહે છે કે, તમારી પાસે તો બધું જ છે, તો પણ તમે આ કઠોર તપ શા માટે કરી રહ્યા છો ? સામાન્ય રીતે કોઈ પણ બ્રહ્મચારી સ્ત્રી સાથે મિત્ર ભાવે ચર્ચા ન જ કરી શકે. જ્યારે અહીં તો સ્વયં ભગવાન બ્રહ્મચારી બનીને આવ્યા છે. છતાં તેઓ સામાન્ય માનવીની જેમ સ્ત્રી સાથે મિત્રતાની ચર્ચા કરે છે, જે કાલિદાસની કલમની વિશિષ્ટતા દર્શાવે છે.

અહીં બ્રહ્મચારી પાર્વતીના વ્રતને કારણે કૃશ બની ગયેલા તેના શરીરનું વર્ણન કરે છે, જેમાં તેઓ પાર્વતીના સૌન્દર્યની પ્રશંસા કરે છે. તેઓ પાર્વતી સાથે એટલા તો અંતર્ગત બની જાય છે કે પાર્વતી પોતે લજ્જાને કારણે પોતાના મનની વાત કહી શકી નહિ, પરંતુ પોતાની સખીને તે વાત કહેવા માટે અનુમતિ આપે છે. ત્યાર બાદ પાર્વતીની સખી શંકરની યાદમાં પાર્વતીની કેવી દશા થઇ છે, તેની ચર્ચા આરંભે છે, જ્યાં પાર્વતીનો શંકર પ્રત્યેનો અનુરાગ પ્રગટ થાય છે. સખીની વાત સાંભળી બ્રહ્મચારીને આનંદ થાય છે, પરંતુ તેઓ આનંદના ચિહ્નને છૂપાવી રાખી પોતાની જ નિંદા આરંભે છે. અહીં બ્રહ્મચારી પાર્વતીની ખરી કસોટી કરે છે. બ્રહ્મચારી સ્વયં પોતાના અમાંગલિક આચારોની ચર્ચા કરે છે. શંકર સાથે લગ્ન કર્યા બાદ તેની કેવી ખરાબ દશા થશે, તે અંગેની ચર્ચા કરે છે. અને અંતે તેઓ કહે છે કે, 'એક વરમાં જે કાંઈ પણ હોવું જોઈએ

Scanned with OKEN Scanner
Scanned with OKEN Scanner

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]

[illegible]

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner